

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 24 Cor.
Pe o jum. de an 12 "
Pe trei luni . . . 6 "

Pentru România şi străinătate:

Pe un an . . . 40 lei.
Pe o jum. de an 20 "

TELEFON N. 226.

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ZIAR POLITIC NAŢIONAL.

REDAŢIA
ŞI ADMINISTRAŢIA
Târgul Inului Nr. 20

INSERATELE
se primesc la administra-
ţia. Preţul după tarif
şi învali.

Manuscrisele nu se în-
napoiată.

Nota Austro-Ungariei.

Ceeace se trăgea încă la Indo-ială, e astăzi fapt împlinit. Monarhia Austro-Ungară a transmis Sârbiei nota care conţine pretenţii ce lovesc deadreptul în suveranitatea micului stat slav.

Toată lumea se întreabă acum ce va răspunde Serbia. Răspunsul sau nerăspunsul ei poate însemna şi una şi alta: *pace sau război*.

Ultimatumul s'a dat într'o atmosferă foarte prielnică pentru Austro-Ungaria.

El s'a dat în numele unui moral superior şi pentru apărarea şi salvarea acestuia. S'a dat în numele ideii monarhice. Şi cum nici-un stat din Europa nu e atât de puţin moral ca să aprobe asasinajul şi cum aproape toate puterile cari trag astăzi ceva în cumpăna echilibrului european sunt monarhii — nu se poate nici decât nădăjdui că vr'una din aceste puteri va lua poziţie împotriva notei Monarhiei dunnărene.

I-au făcut deci un foarte rău serviciu Sârbiei, acei Sârbi cari au pregătit şi ajutat atentatul împotriva fostului moştenitor al Austro-Ungariei.

Astăzi Serbia pare a fi absolut izolată, ea nu se poate răzima pe nimenea şi nici pe Rusia, căci Ţarul, absolutistul Ţar care prin firea lucrului nu poate — cel mai puţin ca ofiţere altul — aproba o crimă comisă împotriva unei case domnitoare şi care nu poate şi nici nu vrea să ia — s'ar desmişii pe sine şi ar desavua rostul Ţarismului — o poziţie împotriva *tendinţei* ultimatumului.

Serbia se află deci într'o situaţie cât se poate de critică, iar monarhia într'o situaţie orocoasă, mai norocoasă decât oricând.

Spada Germaniei stă gata la spatele ei. Vilhelm al II-lea e gata să facă totul pentru răzburarea bunului său amic care a fost Francisc Ferdinand.

De unde Serbia se putea răzima într'o vreme nu numai pe dupla alianţă şi respective pe Tripla Înţelegere, ci chiar pe slăbiciunea înăuntrică a Austro-Ungariei, astăzi nu poate conta nici la aceasta. Căci toate popoarele monarhiei au iubit până la adoraţiune pe fostul moştenitor de Tron şi toate aceste popoare sunt părunse de respectul faţă de ideea monarhică.

Quid nunc?

Ca să scape din cleştele în care e prinsă, Sârbiei nu-i poate rămânea — cel puţin în împrejurările de azi — decât să primească condiţiile monarhiei. Le primeşte e pace, nu le primeşte — considerând tonul hotărât, poruncitor, care, evident nu poate admite nici-o tocmeală, nici-o trăgănană — va fi război. Tertium non datur. O renunţare cât de mică din partea Austro-Ungariei, o schimbare a notei transmise ar însemna o nouă refuzare şi deci o nouă înfrângere şi ruşine a diplomaţiei austriece.

Facem aceste constatări şi deducţii de-o realitate înăbuşitoare cu o oarecare îngrjorare. Căci ori-cât s'ar fi dat nota Austro-Ungariei în numele unui moral superior şi pentru apărarea ideii monarhice, nu putem să trecem cu vederea şi anumite păreri.

Care e dedesubtul mai adânc al acestei note? Cine a dat-o şi ce a pără ea în ultima analiză?

Fără să ne temem de contradicţii putem susţine că la temelia acestei note e actualul sistem de

guvernare care grasează în Austro-Ungaria. Ea a fost dată de reprezentanţii acestui sistem şi urmăreşte în ultima analiză triumful aceluia. Intenţia *vorbitoare* a notei ascunde acest dedesubt cu deplin succes. Ca să ajungi până la el şi să ataci acest mobil psihic al ultimatumului, ar trebui să se despică mai întâi tendinţa, intenţia exterioară a aceluia. Şi asta — cel puţin astăzi — n'o va face nimeni. *Sistemul* deci va învinge, el îşi va căpăta un nou plus de tărie ş'un nou teren de validitate.

Iată dar că acei oameni ai Serbiei, cari au crezut că vor face un bun serviciu cauzei sârbeşti prin punerea la cale a atentatului, i-au făcut din contră un prost şi un foarte rău serviciu. Ei au crezut că pot trece cu un pas brusc peste legile fireşti şi iată că acest pas fatal se răsună amar. Cauza sârbească suferă o derută zdrobitoare.

Aşa se întâmplă todeauna, când cineva n'are destulă minte şi destulă pricepere ca să ţină seamă de evoluţia firească care nu prin salturi ci prin calcul rece şi printr'o desfăşurare înceată, dar sigură desleagă anume chestiuni şi face posibil triumful progresului omenes şi înfăptuirea anumitor idei, cari contribuie la stabilirea şi cimentarea aceluia progres.

Dar timpul trece, n'avem vreme de filozofare. Astăzi la 6 ore Serbia trebuie să răspundă.

Care va fi acest răspuns? Se întreabă toate lumea.

Dacă nu se va da, suntem în clar cu ce va urma.

Şi dacă se va da, va însemna el oare tot război?

Considerând uzul diplomatic, el se va da mai mult ca sigur.

Un anumit simţ bun, de sigur supremul instinct de conservare, se înstăpâneşte astăzi peste toate minţile reci: Serbia să primească condiţiile vecinului său. Ar fi un act de judecată, de calcul rece. Ş'apoi aceasta n'ar însemna pentru ea, ce ar însemna războiul: zdrobirea ei.

Va înţelege poporul sârbească acest glas, va simţi el puterea acestui îndemn, va fi el cel puţin acum în ceasul al 12-lea cuminţe?

Ora 6 ne va da răspunsul.

Amănunte.

Partea primă a notei-ultimat, pe care am dat-o ieri numai în estras, sună din cuvânt în cuvânt astfel:

»La 31 Martie 1909, ministrul Serbiei la Viena, d'n ordinul guvernului său, a făcut guvernului austro-ungar declaraţiunea următoare:

»Serbia recunoaşte că nu a fost atinsă în drepturile sale prin faptul împlinit creat în Bosnia şi Herzegovina şi că se va conforma în consecinţă la hotărârea ce Puterile vor lua cu privire la art. XXV din tratatul de Berlin. Ascultând de sfaturile Puterilor, Serbia ia angajamentul de pe acum să părăsească atitudinea ei de protestare şi opoziţie pe care a avut-o până acum faţă de anexare şi ea se angajează în afară de aceasta să schimbe cursul politice sale actuale faţă cu Austro-Ungaria, spre a trăi pe viitor cu aceasta pe un picior de bună vecinătate.»

Dar, cele întămplante în ultimul an şi în special evenimentele dure-oroase din 15 (28) Iunie, au dovedit

că există în Serbia o mişcare subversivă al cărei scop este de a detaşa de monarhia austro-ungară anume părţi din teritoriile ei. Aceasta mişcare, care a luat naştere sub ochii guvernului sârbească, a ajuns să se manifeste până şi dincolo de teritoriul regatului, prin acte de terorism, printr'o serie de atentate şi chiar prin crime. Guvernul regal sârbească, departe de a se ţine de angajamentul formal luat în declaraţia din 18 (31) Martie 1909, n'a făcut nimic spre a suprima această mişcare, el a tolerat activitatea criminală a diferitelor societăţi şi afiliaţiuni îndreptate contra monarhiei, a tolerat limbajul desmăţat al presei, gloriificarea autorilor atentatelor, participarea ofiţerilor şi funcţionarilor în încercările subversive, o propagandă nesădătoasă în instrucţia publică; a tolerat într'un cuvânt toate manifestările cari puteau aduce populaţia sârbească la ura monarhiei şi la dispreţul instituţiilor ei.

Această toleranţă vinovată a guvernului regal sârbească, n'a încetat nici în clipa când evenimentele din 28 Iunie trecut, au dovedit lumii întregi consecinţele funeste ale acestei atitudini.

Rezultă din depunerile şi mărturisirile autorilor criminali ai atentatului din 28 Iunie, că asasinatul din Serajevo a fost pus la cale la Belgrad, că armele şi explozibilele ce le aveau asasinii le-au fost date de ofiţeri şi funcţionari sârbi, membri în Narodna Odrbrana şi, în sfârşit, că trecerea în Bosnia a criminalilor şi armelor lor a fost pusă la cale şi înlesnită de şefii serviciului de graniţă sârbească.

Aceste rezultate ale instrucţiunii deschise nu îngăduie guvernului austro-ungar să observe mai departe o atitudine de longanimitate expectativă ce a avut-o timp de ani de zile faţă de agitările concentrate la Belgrad şi propagare de aci pe teritoriile monarhiei. Aceste rezultate îi impun din potrivă datorită de a pune capăt acestor agitaţiuni cari formează o ameninţare perpetuă pentru liniştea monarhiei.

Spre a atinge acest scop guvernul austro-ungar se vede obligat să declare oficial, că condamnă propagandă îndreptată contra monarhiei austro-ungare şi anume totalul tendinţelor cari aspiră în ultim loc să deslăşie de monarhie teritoriile cari fac parte dintr'ansa ei; că ia angajamentul de a suprima prin toate mijloacele posibile această propagandă criminală şi teritoristă.

Urmează apoi partea a doua, pe care am publicat-o ieri din cuvânt în cuvânt.

Rezultatul instrucţiei atentatului.

Instrucţiunea criminală deschisă de tribunalul din Serajevo contra lui Gavriilo Princip şi complicită stabilită următoarele:

1. Complotul având de scop de a asasina pe arhiducele Franz Ferdinand la Serajevo a fost pus la cale la Belgrad de Gavriilo Princip, Nedeljko Cabrinovici şi de un anumit Milan Ţiganovici, de Trifco Grabez, cu concursul maiorului Voika Tankoskici;

2. Cele 6 bombe şi 4 pistoale Browning cu muniţiile lor cu cari s'a comis atentatul, au fost date lui Princip, Cabrinovici şi Grabez de numitul Milan Ţiganovici şi de maiorul Voika Tankovici.

3. Bombele sunt nişte granate de asvârlit cu mâna şi provin din depozitul de arme sârbească din Kragujevaţ.

4. Spre a asigura reuşita atentatului Ţiganovici a învăţat pe Princip şi Cabrinovici şi Grabez cum să arunce granatele, iar în pădurea de lângă poligonul de tir din Topşider, a dat lecţii de tragere cu browningul lui Princip şi Grabez. 5. Spre a face cu putinţă, ca Princip, Cabrinovici şi Grabez să treacă graniţa bosnio-herţegovini-

neană şi să introducă peste graniţă în mod clandestin contrabanda lor de arme, un sistem de transporturi secrete a fost organizat de Ţiganovici şi pe baza acestui plan trecerea graniţei şi armelor s'a făcut prin Sabac (graţie lui Rado Popovic) şi prin Loznica, cu concursul grănicerului Rudivoj Grbic din Loznica şi cu concursul diferiţilor particulari.

Notificarea ultimatumului către marile puteri.

După cum anunţă »Agenţia Telegrafică ungară« li s'a trimis miniştrilor austro-ungari acreditaţi pe lângă guvernele din Berlin, Paris, Roma, Petersburg şi Constantinopol o circulară cu însărcinarea de-a o face cunoscută imediat guvernelor pe lângă cari sunt acreditaţi.

Circulara e de natură de-a comenta nota aspră, care a fost trimisă guvernului sârbească.

În această circulară se dă întâi textul notei trimise la Belgrad accentuându-se părţile mai energice, cari sunt provăzute cu comentarii după cum urmează:

Guvernul cesaro-regesc se vede silit a trimite guvernului regesc sârbească notă energetică, deoarece ce Serbia

şi-a călcat cuvântul solemn dat în 31 martie 1909.

Prin atitudinea sa indiferentă, ba chiar proteguitoare guvernul regesc sârbească a dat fără liber fanatismului politic sârbească din regatul Serbiei asistând nepăsător la formarea de societăţi secrete şi publice, cari aveau de scop propagarea urii contra Austro-Ungariei şi ţinteau detaşarea unei părţi din ţările monarhiei.

În urma acestei atitudini binevoitoare a guvernului regesc sârbească de aceste societăţi ca planuri păcătoase nu se sfău a face parte din ele ofiţeri superiori, diplomaţi, profesori, ş. a. din regatul Serbiei aşa, că întreagă Serbia ofiţială şi neofiţială a luat parte la opera de propagare a urii faţă de Austro-Ungaria.

Rezultatul nefast al acestei propagande a fost, — după cum arată dosarul aci alăturat în copie autentificate al instrucţiunii judiciare —

dublul asasinat dela Serajevo, în care sunt compromişi oameni cu o situaţie marcantă în afacerile publice ale Serbiei.

Austro-Ungaria a manifestat întodeauna bunăvoinţă faţă de regatul vecin, fapt, pe care l'a dovedit şi în 1912, când prin atitudinea lipsită de orice reavoinţă a făcut posibilă mărirea teritoriului Serbiei.

Această atitudine binevoitoare a guvernului cesaro-regesc n'a fost apreciată de factorii competenţi din regatul vecin, cari au tolerat, ba prin atitudinea lor au promovat mişcările teroriste sârbeşti cauzând monarhiei zi de zi neplăceri, cari au culminat apoi în asasinatul dela Serajevo.

Având în vedere situaţia de ne-tolerant, pe care imprudenţa regatului sârbească a creiat-o monarhiei, aceasta se vede silită să-i trimită guvernului regesc nota de faţă sperând că Serbia în interesul binepriceput al ei va satisface toate condiţiunile notificate printr'ansa.

Guvernul cesaro-regesc e convins, că paşii făcuţi de el sunt în deplină armonie cu sentimentele popoarelor civilizate, cari nu pot îngădui, ca rezolvările să fie întrebunţate ca arme politice, cari să rămână nepedepsite precum nu pot îngădui nici aceea, ca pacea Europii să fie în continuu tulburată de manoperile puse la cale la Belgrad.

Guvernul cesaro-regesc a pregătit dosar pentru singuratele guverne ale marilor puteri care dosar aruncă lumină asupra asasinatului din 28 Iunie c.

Asemenea instrucţiuni au mers şi la ambasadorii acreditaţi pe lângă guvernele puterilor semnatare.

Circulara e semnată de ministrul de externe contele Berchtold.

Impresia ultimatumului în Belgrad.

Ultimatumul, ce s'a remis guvernului sârbească, a produs întâiu agitaţie în Capitala Serbiei. Ştirea că s'a făcut demarşul s'a răspândit Joi seara. Oamenii discutau pretutindenea evenimentul, miraţi şi încânta surprinşi de actul politic mai rar în felul său, deşi se vorbea de câteva zile, că Austro-Ungaria va face un demers diplomatic la Belgrad în chestia agitaţiilor sârbeşti contra monarhiei.

Ultimatumul a fost adus la Belgrad Joi la amiază de consilierul dela ambasada austro-ungară din Belgrad, cav. Storck. Seara la orele 6 ministrul nostru rezident baronul Vladimir Giesl a înmanat ultimatumul ministrului sârbească de finanţe Pačić, care substituie pe primul-ministrul Pačić, nefiind acesta în Belgrad.

Baronul Giesl după predarea ultimatumului a venit la ambasadă, şi a compus câteva depeşe şifrate. Depeşele au fost expediate din Semlin (adeacă de pe teritor austro-ungar), de către cav. Storck şi de ataşatul militar Gelinek. Cav. Storck a raportat tot atunci prin telefon ministrului de externe din Viena şi conţelului Tisza, despre predarea ultimatumului.

În palatul ministrului nostru rezident din Belgrad s'a lucrat febril toată noaptea de Joi. Altcum oraşul e liniştit şi nu s'au ivit turburări sau tumulturi pe strade.

Se spune, că garnizoana Belgradului a fost mobilizată, dar ştirea nu e probabilă.

În ce priveşte părerea cercurilor politice sârbe, se crede că monarhia nu va fi agresivă faţă de Serbia.

Intervenţia ruso-franceză.

Depeşe sosite din Belgrad anunţă, că încă Joi s'a ştiut acolo despre o afirmativă intervenţie a Rusiei şi Franţei în favorul Sârbiei. Reprezentanţii guvernului rus şi francez au adresat ambasadorilor acreditaţi în Petersburg o circulară, în care să dă expresiune dorinţei celor două state. Dorinţa este, că din partea Monarhiei să nu se adreseze nici o provocare guvernului sârbească, prin care s'ar vătămă independenţa şi consciinţa de sine a naţiunii sârbe.

Ziarele sârbe au fost informate despre intervenţie şi ştirea a produs o bucurie şi mare însufleţire în Belgrad şi în Sârbia întreagă. Liniştea şi indiferenţismul, de care era atipănit Belgradul, a fost înlocuit cu veselie şi speranţe mari, ideale...

Dar din surse acreditate să anunţă, că ştirea despre intervenţie trebuie să o primim cu rezerva cuvenită.

Ziarele din Berlin.

Ziarele din Berlin se ocupă la loc de frunte cu ultimatumul austro-ungar. Ele accentuiază, că în acest caz, nu are loc schimbul de idei diplomatice. Sau împlinesc Sârbia pretenziunile monarhiei, sau apoi monarhia îşi va lua satisfacţia recerută.

»Vossische Zig.« relevând ultimatumul, zice, că Austro-Ungaria pe etinde în formă rigidă dela guvernul sârbească, ca acesta să osăndească în public mişcarea şi apucăturile îndreptate contra integrităţii monarhiei şi să le pună capăt. Pretenţiile Austro-Ungariei sunt de natură politică şi tonul şi cuprinsul ultimatumului ne dau dovadă, că e iminentă hotărârea asupra păcii sau a războiului.

Austro-Ungaria va trebui să dovedească acuzaele ce le ridică contra Sârbiei, ca să justifice procedura la faţa Europei.

Va primi guvernul sârbească somăniunea monarhiei? Să poate că nu! Dar se va retrage şi va veni alt guvern, alcătuit de membrii din fiecare partid. Pentru Austro-Ungaria e indiferent ce schimbări va face Sârbia în interne. Ea cere satisfacţie şi ordine.

În sensul acesta apreciează situaţia şi celelalte ziare, cum e »Morgenpost«, »Tagblatt« etc.

Presa vinează despre demarsche.

In numărul său de azi, ziarul »Fremdenblatt« se ocupă la loc de frunte cu aprecierea demarsche-ului făcut la Belgrad.

Această apreciere isvorăște din peana unui distins bărbat politic austriac, critică cu toată energia atitudinea sfidătoare a Serbiei enunțând că Austro-Ungaria încă nici în această notă, ori-cât de severă pare a fi nu a procedat cu destulă rigurozitate față de Serbia.

»Pretenziunile noastre — zice acest articol — sunt rezultatul unei preocupări lungi și se restrâng la minimum absolut necesar. Trebuie deci să persistăm cu hotărâre în aceste pretenziuni căci e vorba de a dărâma garilele saterane subminate, cari au fost săpate din Serbia până adânc în inimă provinciilor noastre sud-slave«.

Guvernele sârbești și-au călcat promisiunea solemnă făcută cu atâta hotărâre la 1909. — Ele lucră mână în mână cu societățile diferite sârbești, cari au de scop nimicirea Austro-Ungariei. — Avem în față un dușman neîmpăcat, care lucră pe toate tenurile la subminarea monarhiei.

Dacă n'am proceda atât de strict față de multele nelegiuiri puse la cale de Serbia oficială și neoficială — între cari e și asasinatul moștenitorului Franz Ferdinand — am fi socotiți de lași. — Impasibilitatea monarhiei Sârbiei fațat și-ar explica-o ca teamă. Și primejdia va fi și mai mare.

Nici un guvern din lume n'ar proceda între astăzi de împrejurări astfel, de cum procedează guvernul cesarogegesc.

»Sa dat un termen scurt Serbiei pentru satisfacerea pretenziunilor noastre. — Nu vom să mai prelungim în zădar criza, care împedea viața noastră economică în dezvoltarea ei și neliniștește întreaga Europă. Vom să aranjăm cât se poate mai grabnic aceste raporturi de nesuferit și vom să convingem opinia publică sârbească despre hotărârea nestrămutată, cu care pretindem clarificarea situației.

Nădăjduim, că Serbia ne va împini această dorință până la terminul fixat. Tot atât de puțin ne îndoim în intenția noastră hotărâtă, că ne vom susține punctul de vedere sub ori și ce împrejurări, cât de mult dorim în mod sincer, ca în viitor să se nască relații mai bune între Serbia și Austro-Ungaria.

»Neue Fr. Presse« este extrem de optimist. Vorbind de atitudinea diferitelor Puteri în fața ultimatumului Austro-Ungariei, face următoarele constatări:

Germania stă necondiționat pe lângă Monarhie, fiind decisă să-i dea tot concursul.

Italia, nu încapă îndoielă, își va independența datorințele de aliață.

Anglia, care a vorbit mai întâi de localizarea conflictului, de sigur nu doarește ca acest conflict să dea prilej la un războiu al lumii.

În Franța există dorința pentru menținerea păcii, iar entuziasmul pentru Serbia a scăzut. Franța se va conforma atitudinii Rusiei.

Rusia. Ţarul e cunoscut ca omul păcii. Deoarece nu e vorba de schimbarea a sferei de putere în Balcani, Rusia se va nizi să facă presiune la Belgrad. Rusia mai știe apoi că noi nu stăm singuri.

România s-a întrepris cu aplomb pentru menținerea tratatului de pace dela București, iar Monarhia nu dorește

ca acesta să fie schimbat. Conflictul cu Serbia nu va atinge deloc acest tratat și n-are nimic comun cu el. De altă parte regele Carol desigur nu simpatizează cu metodele politice ale Serbiei și deci nu-i va ținea parte.

Volnicia dela Turnu-roșu.

Intrunirea studențimei bucureștene. — Atitudinea pressei române.

București, 24 Iulie.

După trei zile dela atentatul săvârșit în contra libertății studenților dela facultatea noastră teologică, lumina de aici începe în fine să se agite. După sosirea primelor știri despre cele întâmplate, bucureștenii n-au voit să dea crezământ telegramelor tendențioase transmise de biroul ungar de corespondență, căci considerau deținerea în masă dela Turnu-roșu de ceva peste puțină și de necrezut. Deabea Joi, după ce a sosit telegrama Sibienilor adresată ministrului Duca, și după ce »Gazeta Transilvaniei« ne-a adus Joi dimineața amănuntele dela Sibiu, lumea de-aici a început să se agite și să ceară guvernului și ziarelor să dea alarmă și să intervină.

O delegațiune a studenților afliți în Capitală se vor prezenta azi, Dineri, la ministerul de externe spre a se interesa de măsurile ce le-a luat guvernul în această afacere, iar pe mâine după amiază a fost convocată o întrunire a studențimei spre a protesta în contra volniciei dela Turnu-roșu.

Ziarele încep de asemenea să se agite. În »Universul« azi a apărut pe pagina primă un energetic articol de protest din care reținem următoarele:

»...Acești studenți nu erau cetățeni ai statului maghiar. Erau simpli escursionisti și aveau dreptul, după cum și la noi și în toate țările escursionistii străini au dreptul să poarte culorile lor naționale. Nu mai este nevoie să spunem că la noi, escursionistii unguri și chiar societățile ungurești din țara noastră, poartă în voie și oricând culorile lor naționale, fără ca cineva să-i bage mâcar în seamă.

Cazul întâmplat la Turnu Roșu e fără precedent. N-avem pretenția să dăm lecții de bună civilitate și să învățăm regulile ospitalității pe cei cari au fost întotdeauna lipsiți de aceste însușiri.

Dar, interpretarea succintă a legilor are și ea o margine. Și ceea ce vor să facă autoritățile maghiare este pur și simplu o provocare ce ni se aruncă nouă, Românilor.

Studenții români sunt închiși de trei zile în temnițele ungurești și de țineria lor amenință să continue încă multă vreme. Nu știm ce măsură a luat până acum guvernul. Ceea ce simțim cu toții e, că trebuie să răspundem așa cum se cuvine provocărilor ungurești.

Nu putem tolera sfidarea ce ni se aruncă din partea autorităților maghiare. Felul cum au procedat binecredincșii noștri vecini, îi scoate de sub scutul afacerilor lor interne

de stat și cazul întâmplat cade în categoria chestiunilor internaționale. Așteptăm să vedem ce măsuri va lua guvernul, ca să lase scurte elanul vitelesc al autorităților maghiare și să împiedice astfel consecințe grave«.

Amănunte din Sibiu.

Interpeleție în camera ungară.

Din Sibiu ni se comunică că societatea românească, reculegându-se de consternarea pricinuită de arestarea teologilor bucureșteni, caută să alina suferințele celor arestați, îngrijindu-se ca ei să primească o mâncare bună, cărți, ziare etc.

Vizitarea celor închiși față de cari organele închisorii se poartă dealfel destul de omeneste, a fost oprită până Joi, în care zi procurorul a dat voie dui deputat Dr. N. Șerban să viziteze pe cei arestați cu cari s'a întreținut timp mai îndelungat luându-și informații despre modul cum au fost provocați și tratați de gendarmi. La plecarea sa din închisoare dl dep. Dr. Șerban a promis studenților că va lua măsuri ca să se adreseze în camera ungară o interpeleție în chestia șicanelor la cari au fost espuși.

Joi seara dl dep. Dr. Șerban a și plecat la Budapesta.

»Foaia Poporului«

care ne sosesse azi, după ce raportează despre arestarea volnică a studenților, scrie între altele:

»...Avem însă impresia, că chiar și procuratura vede, cum că aci sunt lucruri trese de păr. Cutare nechipizuit de gendarm sau polițai de graniță vrea să-i arete și el odată »puterea«, să scape statul de »peire«! Iată cum se produce ura între oameni! Doar un jandarm de acești cuminți a strigat Marți studenților, cari au cerut să-i lase să prânzească ceva: »Numai omenii mănâncă, voi sunteți câni, vouă nu vă trebuie nimic de mâncare«. Așa au fost aduși Marți seara la Sibiu, lînșiți de foame. Poftim simț uman și cultură ungurească!

Stând și cântărind cele făcute Marți, trebuie să ne exprimăm indignarea, că autoritățile noastre din lucruri mărunte fac atâta gălăgie! Nu era mai cuminți să-i fi lăsat în pace pe acești tineri, cari n'au făcut nimic, decât au dat expresiune bucuriei, că se văd iarăși aproape de granița țării lor? Doar o cântare și atârănarea unei pantofii tricolore la fereastra vagonului, nu poate periclită statul — pentru Dumnezeu sfântului!

Dealtecum noi credem, că tinerii studenți vor fi în curând eliberați, deși am dori ca cercetarea să se continue până la urmă, ca să lase cumsecade la iveală nechipizuita jandarmilor, cari apoi să-i primească pedepșa cuvenită. Au venit doar oameni și la noi, cari spun că studenții s'au purtat cât se poate de cinstit până atunci, până când au început a fi mereu șicanați de jandarmi«.

Camera.

În ședința de ieri au fost de importanță discursurile lui Tisza și Andassy asupra ultimatumului dat Serbiei. Între altele Tisza, zice că ultimatumul nu e provocător, nu e războinic. Monarhia vrea pacea și vrea să o susțină, și e în cunoștință deplină de urmările acestui pas. Partidul muncii aproabă întru toate procedul și cuprinsul ultimatumului.

Andassy a propus, ca în ședința aceasta camera să nu discute proiec-

tul de la ordinea zilei și să-și amâne ședințele până va veni răspunsul Serbiei. Camera însă respinge propunerea, discută mai departe proiectul de timbre și în fine decide că vilttoarea ședință să se țină Marți.

Apărarea militară a Ardealului. Deputatul din partidul constituțional Kállay Ubul, a înștiințat în cameră o interpeleție privitoare la apărarea Ardealului cu fortărețe. Interpeleția e adresată prim-ministrului și ministrului de hozvezl.

Regele Bulgariei rămâne acasă. Din Bagreuth se anunță, că Ferdinand regele Bulgariei, care a promis, că în 25 a lunii ort, va lua parte la festivitățile de-acolo și-a contramandat această călătorie. El a declarat, ca având în vedere situația politică actuală nu-și poate părăsi țara pe nici un moment.

Dela frontiera româno-bulgară.

Vești liniștitoare. Mitropolitul bulgar la Cavarna.

Dela granița noului teritoriu românesc sosesc știri liniștitoare. Ordinele date de ambele guverne autorităților militare și civile dela granița româno-bulgară, ca să se restabilească stările normale, par a avea succesul dorit.

În mod oficial se comunică că maiorul Geambazof din armata bulgară s'a prezentat Joi la pichetul »Ibrahim Mahle« și a comunicat d-lui locotenent »Iabrielescu, comandantului plutonului de grăniceri români »Rahman Aziclar«, că are instrucțiuni de a face ca relațiunile reciproce dintre grănicerii bulgari și grănicerii români să se îmbunătățească.

În acest scop, d-sa a făcut cunoscut că a luat măsuri ca patrularea să se facă la distanțe mai mari pentru a se evita întâlnirile dintre grăniceri. Din ambele părți se constată multă bună-voință pentru a se pune capăt acestor regretabile incidente. De ambele părți s'au constituit comisii, care să lucreze în această privință.

În noul teritoriu românesc autoritățile române au operat câteva arestări de bulgari suspecți. În genere se constată că prin crașela și comunele din Dobrogea nouă se află numeroși indivizi, cari sunt puși sub o strictă supraveghere de autoritățile române.

La Siliștra

a sosit alaltaeri mitropolitul primat Partenie din Sofia. I. P. S. Sa a avut o convorbire cu prefectul Cămărășescu cerându-i permisiunea de-a se duce la Cavarna, unde are un frate și o soră.

La Busoiuc

au fost aduse alaltaeri cadavrele celor 5 soldați bulgari împușcați la frontiera bulgaro-română de grănicerii români. Cadavrele au fost înmormântate în cimitirul militar, dându-li-se numai onorurile militare, fără a asista public.

Măsura aceasta, de-a se face înmormântare simplă, a fost luată de guvernul bulgar, pentru a nu se mai da loc la manifestații anti-românești.

Meetingurile naționale anti-românești ce se anunțase să se ție în orașele din întreaga Bulgaria, s'au contramandat din ordinul guvernului.

Dacă ar izbucni războiul...

Sub acest titlu — în articolul de fond, din 19 Iulie, al ziarului Le Matin — corespondentul acestuia scrie din Petersburg, unde acum e primit cu mare pompă președintele Franței Poincaré următoarele:

»Dacă ar izbucni războiul, care ar fi rolul armatei ruse? Ce ajutor ar putea da armatei franceze, pentru ca forțele lor unite să fie victorioase? Sunt chestii ce se aud adeseori. Eu le-am pus unor personalități militare ruse, dintre cele mai în măsură ca să răspundă.

Armata rusă are astăzi 44 corpuri de armată. Al 45-lea va fi format în anul viitor. Șapte corpuri din Siberia și din Extremul orient, două din Turkestan și trei Caucaz nu pot părăsi aceste regiuni. De asemenea corpurile de armată din Finlanda și Petersburg nu pot fi deplasate.

Toată cealaltă parte a armatei ruse va lua ofensiva de alungul granițelor ruse-germane și austro-ruse. E puțin probabil ca Rusia să trimeată soldați la frontiera românească.

Altădată Rusia avea planul de a trimete cel puțin două corpuri de armată pentru a ține în eșec pe Români, care atunci aveau o convenție militară cu Austro-Ungaria. Dar această convenție ne mai fiind înaltă, acum în urmă, și dat fiind faptul că România ar merge mai curând în potriwa Austriei pentru a lua Transilvania — țară locuită de Români — decât împotriva Rusiei, armata rusă nu va avea de ce să se neliniștească astăzi de armata română.

Prin urmare, Rusia poate opune treizeci și unul de corpuri de armată Germaniei și Austriei. Câte corpuri germane și austriace vor fi la granița rusă, este imposibil de spus cu exactitate.

În fața Austriei:

Altădată, înainte de războiul balcanic, Rusia se aștepta să aibă în fața ei 14 corpuri de armată austriacă. Dar de când forțele sârbești au crescut, de când cu schimbarea de front a României — evenimentele ce au făcut să scadă fidelitatea populațiunii române și sârbedin Austro-Ungaria statul m... din Viena și Budapesta va trebui să întărească efectivele sale la frontiera româno-sărbă și va trebui să ție mai multe trupe în sudul imperiului, în detrimentul armatei dela frontiera rusească.

Apoi, ce disciplină va putea domni într'un caz de războiu, într'o armată în care preponderază rasa slavă?

În fața Germaniei:

.. Germania are 25 corpuri de armată contra celor 21 ale Franței. Într'un eventual războiu Germania va trimete la granița rusească cel mult 6 corpuri. Astăzi, grație construcției continue de căi ferate strategice, mobilizarea și concentrarea armatei ruse cer 16 zile, pe când pentru armata germană trebuiesc 10 zile. De un an teoria ofensivel face progrese mari în Rusia.

Scrisoare din București

Invățămintele utile și constatările îm-bucurătoare cu cari ne-am ales de pe urma agresiunilor bulgarești. — Cum reacționează sufletul poporului nostru? — Cea mai frumoasă operă a bucureștenilor...

București, 10 Iulie 1914.

E mult adevăr în vorba românească: și în rău e un bine. Și, în adevăr, ori-cât învățământ a fost pentru noi politica bulgarească față de aliați în 1913 ori politica față de noi, în diferitele prilejuri; de rândul acesta opinia publică din Țară rămâne pe deplin edificată asupra deplinei nesincerități bulgare, iar guvernele se vor simți obligate să-și la toate măsurile față de un vecin cu moravuri asiatice. Învățăm mult din asemenea experiențe. Rămânem, în primul rând, cu credința nestrămutată că nu vom avea pace la granița trasă anul trecut, pentru a ne asigura apărarea spre miază-zi. Cu toate declarațiile actualului guvern din Sofia, care a luat parte și la semnarea păcii dela București, că revendicările bulgare se îndreaptă în altă parte și că România va putea să stăpânească în pace noul ținut dobrogean, — rămâne acum stabilit că nu vom avea

stăpânirea lui liniștită decât după ce o vom fi împus, a doua-oară, cu forța.

E știut că presa bulgară, în majoritatea ei, a glorificat faptele criminale, iar guvernul a încercat să le justifice, să le »explice« față de noi, și în străinătate, același guvern, prin agențiile sale, să le întoarcă împotriva noastră...

Dar, fiindcă judecata cea cinstită te slujește înzecit mai bine decât mintea cea perfidă, hrănită de patimă, s'a putut vedea că atât calmul guvernului nostru cât și înțelepciunea firească a țaranului nostru, paznicul hotare, ne-au slujit de minune. Grănicerii noștri s'au ridicat, în toate aceste conflicte, la acel nivel de judecată sănătoasă, care-i dovedește pe deplin conștiința că li-e dat să apere nu numai hotarul, dar și pe guvern de eșecuri umilitoare! Când deci, li-s'a dat ordin să se apere și să tragă în plin, atunci când, după somăniunile legale, un bulgar nu se retrage dincolo de graniță, el n-a căutat pricină de ceartă vecinului care ucisese pe un camarad al lor și rânise greu pe alți doi... Grănicerii noștri numai au răspuns — și au procedat atât de inteligent, cu prilejul atacului dela pichetul 56 din noaptea de 5-6 Iulie, încât, retrăgându-se la 100 metri în spatele pichetului românesc, au adus pe agresori până la ușa acestui pichet, așa încât, căzând acolo, cei trei morți au

făcut și dovada agresiunii lor. De re-marcat pentru inteligenta manevră a soldaților noștri, mai e că mortul și răniiții noștri au fost împușcați ori pe furie, pe la spate, ori fiind nearmați, iar atunci, când au stat en garde, cum spune francezul sau cu ochii în patru cum zicem noi, gloanțele bulgarești au fluierat în van...

Dar stentatele mișești ale grănicerilor bulgari, au avut darul să ne arate care ar fi starea de spirit în Țară, atunci când ar fi să sune din nou mobilizarea generală.

În 1913 lumea a mers cântând peste Dunăre. Dar nu e mai puțin adevărat că flecare avea înainte un semn de întrebare. Era necunoscutul, pe care nu-l pătrunseră decât generațiile înaintate. A face războiul e în sângele rasei noastre — și a fost destul să se treacă Dunărea, pentru ca, în mil de suflete, să stăpânească părerea de rău că se vor întoarce acasă fără să se fi încercat cu dușmanul. Acum toți cei cari fac parte din oaste nu mai au înaintea lor »necunoscutul«. Repetiția generală s'a făcut — o repetiție strănică — și sunt, ori-când, gata să joace pieșă. Și cum incidentele dela granița româno-bulgară se întâmplă cam în aceeași vreme, publicului nostru i se pare foarte natural că acum să se de-

creteze mobilizarea generală. Deși toată lumea bănuiește că în Bulgaria lucrează o mână străină, dacă nu tocmai pentru acela, incidentele dela graniță au produs multă revoltă în publicul Capitală, și nu arare cetățeanul, mai puțin stăpânit în pornirile lui, acuză guvernul de lipsă de energie.

Nu mai vorbesc de ofițeri, cărora fără îndoielă le-a folosit îndoit repetiția generală de anul trecut, din punct de vedere moral, și din punct de vedere pur militar. Ca și civili, ofițerii noștri privesc eventualitatea unui războiu cu o seninătate ado abilă — și toți se scotesc ca o cât mai grabnică răfuială e necesară, pentru ca lumea să-și poată vedea pe urmă de treabă...

E chiar de prevăzut că enervarea neobișnuită care a pus stăpânire mai întâi pe sufletele grănicerilor noștri și apoi a pătruns în toate părțile societății românești, să la proporții, dacă, fie pe sub mână fie făție, anumiți vecini vor continua să ne provoace. Și atunci, cu tot cumpătul caracteristic poporului nostru, opinia publică de aici ar spăsa cu greutate la balanța războiului, precum se întâmplă acum, bună-oară, în Serbia.

Fiindcă »valahul« acceptă mai bucurios războiul în lege decât hărțuiala mărunță și nesiguranța. Și nu trebuie să se uite că el vrea

acum, curând și cu ori-ce preț »să se bată...« De atâta vreme nu s'a mai bătut...

Vorbeam mai zilele trecute cu unul din cei cari plecau în Albania, meseriaș român. L-am întrebat, de-a dreptul, pentru ce se duce în Albania... »Apoi, domnule, — îmi răspunde voluntar — anul trecut ne-a mobilizat și să spunea că o să fie războiul — și n'a fost. Mă duc în Albania să văd odată cum e războiul...«

O mare binefacere, care a intrat în tradiția capitală noastră, este fără îndoielă organizarea colonilor școlare pentru vacanță.

Nu știu dacă acest frumos obicei există în multe alte centre europene și în ce măsură; dar Capitala noastră merge progresând în această privință. Eri și alaltă-eri și mai înalte, în fiecare zi, au plecat spre munte și spre mare trenurile încărcate cu copii săraci și fericiți — în adevăr foarte fericiți — ai mahalaelor bucureștene.

Ca în ori-ce Capitală — și poate mai mult încă în Capitala noastră, așezată nu tocmai fericit din punct de vedere climateric — mulți copii trăiesc în condiții nehințenice, în case nesănătoase, într'un aier neprielnic. Trebuie să fi fost foarte fericit, și să fie încă mai fericit acum, înțiatorul »colonilor«.

Rusia nu cere Franței, azi, nici un soldat mai mult. Ea știe că în ce privește numărul, Franța, prin legea de trei ani, dă maximum pe care e în stare să-l dea.

Rusia se angajează singură, de acum, de a neutraliza ori ce încercare a Germaniei de a-și mai mări efectivele. Dacă Germania le mărește cu 50,000 oameni, Rusia și le va mări pe ale sale cu de două sau trei ori atât.

Rusia cere Franței să aibă materialul de războiu cel mai perfecționat și să vegheze neîncetat...<

Au dat aceste fapte după ziarul francez, pentru ca publicul românesc să cunoască mai de aproape ceea ce se discută în opinia publică streină privitor la vecinica și grava chestiune a unui conflict între Tripla Alianță și Tripla Înțelegerere, când și elementul românesc va trebui să aibă un rol din cele mai cumpănitoare.

G.

Raport

Cătră ședința secției școlare a „Asociațiunii”, ținute în Sibiu la 30 Iunie v. 1914

— Urmare. —

V.

Să se zică în loc de:

Examen, verbal și scripturistic, privat, comandare corector, corigente, întregitor, supletoriu, de contragere din două clase — Examen, oral și în scris, particular, de corigență de diferență, suplimentar. Examen de trecere a două clase.

A face examen — A trece, a da examen.

A trece la examen — A reuși la examen.

A pica, a bucta, la examen — A cădea, a nu reuși la examen.

A se înșina, a se înșilînța la examen — A se anuța la examen.

Se avizează, se releagă la examenul de corigență (pe 2 luni) — Va da, va trece, examenul de corigență. Se declară corigent. Se va supune examenului de corigență (pentru 2 luni).

Programa, ordinea examenelor — Programul examenelor.

VI.

1, Substantive și adjective.

Acluz alegat — Adnex.

Antistia comunală — Primăria.

Anuar. Report — Anuar.

Atestat, condultă, testimoniu — Certificat.

Atestat de botez, de naștere — Act de botez de naștere.

Atestat de paupertate — Act de paupertate.

Bloc pentru desemn — Bloc de desemn.

Cerneală, negreală, tintă — Cerneală.

Certificat de revaccinare — Act de a 2-a vaccinare, vaccin.

Conclus — Hotărâre, Decizie.

Conspect. Arătare tabelară — Listă, Tablou.

Didactru — Taxa școlară.

Feril — Vacanță.

Faulențer — Transparent.

Gumi — Gumă.

Jantă, Tașcă — Ghiozdan.

Inmatriculare — Insciere.

Investigație „Cercetare, Jurnal de clasă — Registru.

acestora la noi. Fiecă chiar dacă am face abstracție de câștigul realizat pentru sufletul copilului prin câștigarea de impresii absolut noi, pe cari un copil sărac dela șes nu le-ar putea dobândi pe altă cale (despre munte ori despre mare); prin urmare chiar dacă nu s'ar avea în vedere decât scopul de a se fortifica fizicește aceste sute de copii oșândiți prin nașterea lor — și totuși colonile școlare au depășit înzecit echivalentul sacrificiilor bănești.

Hinofacerea aceasta se datorește în rândul întâi Comunei — care, ca și alte orașe ale țării, înscrie o sumă în bugetul ei și organizează 2-3 serbări anuale în acest scop — în al doilea rând diferitelor instituții din Capitală, și în sfârșit, publicului mare, care își dă cu multă plăcere obolul.

Așa, în vreme ce la alte colecte se mai obnuiește refuzul, pentru coloni, până ce și cetățeanul sărac își caută cel din urmă gologan prin buzunare. Il e rușine omului să nu dea pentru coloni.

„Fiecă cine știe câți dintre copiii aceia debili se vor putea bucura de repauzul unei lumi întregi, într-o stațiune climaterică ori balneară după ce vor fi intrat în jugul greu al vieții...

Correspondent.

Legi disciplinare — Regulament special pentru disciplina școlară.

Libel, caiet — Caiet.

Matriculă — Matricolă, Matriculă.

Mijloace de învățământ — Material didactic.

Notiț — Carnet

Codar, stil (de peană) — Toc de scris.

Ordinațiune. Rescript — Ordin.

Pauză între oare — Interval de recreație.

Peant — Peniță.

Petent — Petiționar.

(Va urma).

Consemnarea alegătorilor.

Brașov 25 Iulie 1914.

După cum aflăm s'a terminat până acum consemnarea alegătorilor în comunele Crizbav și Hălchiu.

În Crizbav au fost trecuți în listă cu totul 217 alegători, dintre cari 184 maghiari și numai 33 Români. În listele vechi erau introduși cu totul de-a-bia 23 alegători din Crizbav.

În Hălchiu au fost primiți în noua listă cu totul 277 alegători, între cari 256 sași și numai 21 Români. În listele vechi erau introduși cu totul 121 alegători.

Ne bate la ochi numărul cam mic al alegătorilor români din aceste două comune cu o populație destul de numeroasă românească. Rugăm deci pe preoții și învățătorii noștri din aceste comune, să se intereseze mai de aproape, căci și de-acum înainte se mai pot introduce alegători în nouite liste.

În Codlea se termină azi conserierea, iar în comunele Șatulung, Carnat, Prejmer și Hărman conserierile se încep în 3 August. Aviz celor interesați!

Brașovenilor, cari vreau să fie introduși în liste, le aducem la cunoștință, că nu ajunge să fi făcut numai examenul de scris și celălalt, ci pe baza acestui document ei trebuie să se prezinte în fața comisiunilor din Brașov, ca să se constate dacă îndeplinesc și celelalte condițiuni ale legii. Altfel toți acei, cari au făcut examenul, dacă nu se prezintă în fața comisiunilor, ei nu vor fi introduși în liste. Aceasta ca să se știe!

Începând de poimâne, Luni, comisiunile din Brașov (Str. Porții) vor sta la dispoziția alegătorilor în fiecare zi după amiază dela 4-7 oare.

Doamna Caillaux pe banca acuzaților.

— Dragoste și ură. —

Desbaterile de Joi încep cu confrontarea marturilor, bancherul Gaston Dreyfus și Paul Painlevé. Anume aceștia doi făcuse declarații absolut contradictoare referitoare la unul și același lucru: de unde avea Calmette faimoasa scrisoare semnată „Ton Jo” și dacă mai avea asupra sa alte scrisori de-ale soților Caillaux?

Paul Painlevé afirmase, că lui i-ar fi spus Dreyfus în ocaziunea apariției scrisorii semnată „Ton Jo” următoarele: — „Calmette nu are numai această singură armă, el e pregătit bine de luptă, după aceasta scrisoare vor urma încă altele!”

Dreyfus însă neagă cu hotărâre această declarație pe care i-o atribuie Painlevé. El spune, că poate acesta se înșală, deoarece ce el a ținut numai la chestia Fabre.

Fiecare pretinde să aibă el dreptate. Așa, că la urma urmei președintele nu poate reține nimic din aceste depoziții contradictorii.

Nu mai puțin interesantă e depoziția ziaristului André Verwort, redactor la „Journal de Paris”. Acesta spune, că dna Gueydan l'a întrebat pe două rânduri, dacă ar fi aplicat să scrie un roman, al cărui erou să fie d. Josef Caillaux, caei ea i-ar pune la dispoziție toate datele necesare, — însă cu condiția, ca în roman să se publice scrisori intime de-ale soților Caillaux semnate cu numirile, ce aceștia-și dădea în căsnicia intimă, ca d. Ton Jo, Rivi etc.

Fasiunea aceasta produce în auditor o antipatie vădită față de partida civilă.

Urmează apoi un adevărat roman al primei căsnicii a lui Caillaux. Face o depoziție detaliată dna Gueydan, fosta soție alui Caillaux.

Aceasta povestește, cum a luat de bărbat pe Caillaux, cum au trăit fericiți până când destinul nu i-a scos

bărbatului său în cale pe actuala sa soție. Enarează cu o vădită emoțiune micile certuri premergătoare divorțului. Și în fine vocea i-se înnează într-o manie abia năbușită, când istorisește amănuntele divorțului.

Spune, cum de fapt e surprins mai multe scrisori de-ale dnei Rainovard actuala d-ia Caillaux, pe cari aceasta i-le adresase bărbatului de care încă nu era divorțată.

A produs în auditoriu un adevărat complex de diferite sentimente unele căltoase ale celor prea bătrâni, altele compătimitoare ale celor prea tineri și unele ironice ale celor mai mulți, faptul că în timp ce dna Gueydan povestește despre aceste scrisori nu-și putea reține, câte-c schintelire de privire de învidie spre banca acuzaților, unde sta liniștită frumoasa dna Caillaux.

Neagă însă, că ar fi refuzat vre-una dintre aceste scrisori.

Știri

— 12 Iulie 1914.

Pentru fondul ziaristilor s-au mai făcut prin administrația zărilor nostru următoarele contribuții: Gavril Marțian 1 cor., Dr. Velican adv. în Alba-Iulia 3 cor., Simion Teodor comerciant în Brașov 2 cor., Ioan Herțogaș preot, Dăiașească 1 cor. și Aurel Pop inv. în Jucul sup. 1 cor.

Arhiducele-moștenitor Karl Franz Iozef, până acum locotenent-colonel la arma infanteriei, a fost numit colonel la regimentul Nr. 1 de husari cu garnizoana în Viena.

Știri din România. Comisiunea monumentelor istorice a încredințat, pictorilor Norocoa și Verona execuțiunea picturilor Mitropoliei din Târgoviște. Pictorul Norocoa a mai fost însărcinat și cu restaurarea bisericii Domnești din Curtea de Argeș.

Concursul pentru ridicarea monumentului „Avântul Țării” la T. Severin a fost amânat din nou și învo-cabil pentru ziua de 15 Iulie a. c.

Necrolog. Din Fiume ni se scrie: Luni în 22 Iunie a. c. a înecat din viață aici dna Valeria Degan n. Popoviciu din Sibiu, după un morț scurt și greu în al 30-lea an al etății și al 5-lea al fericiției căsătorii. Defuncta lasă în mare doliu pe nemângăiatul soț F. A. Degan, comerciant de cafea în Fiume și 2 fiu, pe Flavia Aurelia de 3 ani și Virgiliu Corneliu de 2 luni. Înmemntarea a avut loc Marți în 30 Iunie după ritul grecesc în Fiume.

Între numeroși participanți la înmemntare se afla și cunoscutul profesor român Vincentiu Nicora și Dr. Cosma ca reprezentant al medicului primar Dr. Cati, care ținea mult la defunctă, căci li povestea adeseori cu în-sufletire despre so-retea Românilor din Aideal, fiind crescută în Internatul Asociațiunii din Sibiu.

Odihnească în pace, iar familia în-tristată primească sincere condolențe.

Studentii români cătră presa italiană. Studentii universitari români, cari zilele trecute au vizitat Roma, fiind primiți cu mult entuziasm, au trimis o scrisoare cătră presa italiană prin care, atât în numele lor, cât și în numele românilor din Macedonia, exprimă mulțumiri călduroase pentru frățesca primire ce li s'a făcut și salută Roma cu admirațiune.

Scrisoarea, după ce amintește legăturile străne din toate timpurile dintre italieni și macedo-români, cari păstrează încă tradițiunile glorioase ale trecutului latinesc, arată că este de durerosă starea poporului macedo-român în urma războaielor balcanice și exprimă speranța că scurpa țară noastră, Italia, împreună cu România, vor lua asupra-le spăraroa cauzei românilor din Macedonia, pentru a împedica dispariția rasei lor.

Scrisoarea încheie, adresându-se în mod deosebit studenților universitari italieni, cari au fost și vor fi și în viitor adevărați apărători ai drepturilor căltoare în picioare, fiind siguri că nu vor lăsa în prăsiere pe descendenții coloniștilor, pe cari Roma i-a trimis în ținuturile Pindului, ca reprezentanți ai ideii sale memoritoare.

Cadourile lui Poincaré. Cu prilejul vizitei sale la curtea imperială rusească președintele Franței Poincaré a dăruit Țării și Țarinei patru admirabile gobolnuri, cari reprezintă anotimpurile, Țărevicului un tacâm de aur, iar fi-celor Țării juvaericele scurpe.

Grevă uriașă în Petersburg. De câteva zile capitala imperiului rusec este teatrul unei greve uriașe, pe care a provocat-o personalul tramvaielor electrice. Greviștii sunt în număr de peste 100.000 și provoacă de câteva zile cele mai mari disordini, amenințând să turbure liniștea internă a imperiului tocmai în momentele vizitei președintelui republicii franceze la curtea imperială.

Ultimele telegrame anunță, că situația este extrem de critică, greva luând proporții mari. S'au asociat cu greviștii și muncitorii dela atelierele căilor ferate. Greviștii luptă cu disperare cu poliția și armata. Circulația tramvaielor electrice a fost întreruptă. Pe unele străzi tramvaiul mai circula, dar publicul n'are curaj să se urce în vagoane. Greviștii au răsturnat și distrus mai multe vagoane ale tramvaiului electric.

Guvernul se teme că se vor asocia cu greviștii, muncitorii dela fabrici și personalul căilor ferate. În consecință guvernul a luat măsurile necesare ca personalul căilor ferate să fie înlocuit cu armată în caz de nevoie.

Joi seara s'au dat mai multe ciocniri sângeroase între greviști și armată. Greviștii au răsturnat vagoanele tramvaiului electric și au ridicat baricade, din dosul cărora au tras focuri de revolver asupra armatei. Armata a tras asupra lor mai multe salve. Sunt mulți răniți de ambele părți. Greviștii s'au dus apoi la abatoare și au voit să împedice lucrul. A venit însă armata care i-a împrăștiat.

Joi seara s'a ținut un consiliu de miniștri, care s'a ocupat exclusiv numai cu greva.

Reuniunea învățătorilor gr. cat. din comitatele Sălmar și Ugocea aparținătoare diecezei Gherla invită pe membrii onorari, fondatori și ordinar precum și pe sprijinitorii și prietenii instrucțiunii populare la a XVII-a adunare generală ordinară, care se va ține la 13 August s. n. a. c. în sala școlii confessionale greco-catolice din Somcuta-mare. În program sunt luate două sesiune, în cari se vor citi rapoartele și se vor alege comisiile obișnuite. În ședința primă se va citi și conferința „Invațătorul ca factor social”. Convocătorul este datat din Baia-mare și e semnat de d-nii: Constantin Lucașiu, m. p. președinte. Ștefan Pop, m. p. secretar.

Notă: La orele 1 1/2, p. m. prânz comun cu prețul de 3 cor., dar numai pentru cei însușiți cu cel puțin o zi înainte de adunare d-lui Augustin Ungur, invațător în Nagysomkut. — Trenul sosește la gara din loc de cătră Gilvacs la orele 9 seara și 10 1/2 a. m. — La petrecerea proiectată să vor trimitte invitări deosebite.

Gimnastică pe un aeroplan. Din Halle se anunță că aviatorul german Trantwein a sburat Joi cu un aeroplan la care a fost fixat un trapez. Când aeroplanul a ajuns la o înălțime de 150 metri un gimnastic dela un circ a executat diferite ăguri la trapez. La un moment dat artistul s'a agățat de trapez cu picioarele și a stat câteva minute cu capul în jos.

Aviz. Se caută un concipient cu practică bună Doritorii să se adreseze la Dr. N. Șerban avocat Făgăraș. 3-6

Din Brașov și Țara-Barsei.

Excursioniștii ploieșteni în Ardeal au donat douăzeci coroane pentru azilul văduvelor române din Brașov. Primească donatorii sincera mulțămite. Balaza Biebea.

Urania-Kino. Duminecă în 26 Iulie 1914 „Pescutul de spongii pe insula Cuba”. (Film instructiv după natură). „Orașe mari din Canada”. „Ioan Gimpel ca director de fabrică”. „Maimuțe, Orang-Utang și Gibbon”. „Lupta pentru viață”. Dramă socială modernă în 5 acte. „Instrucție de gimnastică în arma franceză”. „Călătoria de logodnă alui Teddy. Mare umorescă.

Concerte în grădina dela „Coroana”. Astăzi și în fiecare seara concertează în caz de timp favorabil dela orele 8 1/2, capela lui Zankó Károly în grădina frumoasă a restaurantului „Coroana”. În caz de timp nefavorabil, concertele se țin în cafenea. În grădina se capătă afară de mâncări și beuturi escelente, și articoli de cafeana (inghetată, cafea etc.) Serviciu prompt. Intrare liberă. (2-15)

În internatul școalelor românești din Brașov se primesc elevi înscriși în clasele gimnaziale, reale și comerciale. Taxa anuală e 700 cor. Prospect și informațiuni se pot cere dela direcțiunea internatului. (Brașov str. Prundului 39) Porond utca. 7-9

Poșta Administrației.

Dni Ioan Pop inv. Șinca-veche. Abonamentul voastră este restant dela 1 Aprilie a. c. prin urmare cu suma ce-ați plătit acum v'am achitat până la 1 Iulie a. c.

Dni Traian Hădărean paroh, Cămkărasul deșert. Cu suma ce-ați trimis acum v'am achitat abonamentul din 1 April a. c. până la 30 Septembrie a. c.

ULTIME ȘTIRI.

Pace sau războiu ? !

Astăzi seară la orele 6 expiră termenul ultimului austro-ungar până la care Sărbia are să împlinească cererile categorice ale Monarhiei. Toate privirile sunt aștintite în aceste clipe spre Belgrad, de unde se așteaptă soția păcii sau a războiului. Situația este extrem de critică, căci nu se poate ști ce ne va aduce ziua de mâne.

Telegramele mai noul ne comunică următoarele:

Belgrad, 25 Iulie. — „Samuprava” publică comunicatul următor:

Ministrul Austro-Ungariei, Giessel, a remis Joi la orele 6 ministrului de finanțe reprezentând pe ministrul de externe, nota guvernului său. Nota cuprinde foarte grele condițiuni și lasă un termen scurt pentru răspuns. Situațiunea poate fi privită ca foarte serioasă și critică.

Belgrad, 25 Iulie. În decursul zilei de ieri s'au întrunit în diferite rânduri consiliul de miniștri sub președinția principelui moștenitor. La aceste consfățiri a luat parte și șeful statului major Putnik împreună cu mai mulți generali. S'a întrunit și consiliul de stat. Hotărârile se țin în secret.

Prim-ministrul Passici s'a reîn-tors aici și a avut consfățiri cu șefii partidelor opoziționale. Între regele Petru, care se află la băi, și moștenitorul Tronului are loc un viu schimb de telegrame și convorbiri telefonice. Se crede că regele, dacă fi va permite sănătatea, va sosi astăzi aici.

Viena, 25 Iulie. Ministrul austro-ungar la Belgrad, Giessel, are ordinul de a părăsi Serbia, cu personalul legațiunii austriece și de a pune pe supușii austriaci sub scutul legațiunii germane, în caș când guvernul sârb n'ar fi notificat până Sâmbătă, la orele 6 seara, primirea fără de rezervă a cererilor cuprinse în nota de la 23 Iulie.

Paris 25 Iulie. Ziarele franceze numesc procedeul monarhiei arogant și consideră pasul Austro-ungariei ca pripit și ca un amestec în afacerile unei țări streine, față de care Rusia nu poate rămânea indiferentă.

Belgrad, 25 Iulie. În consiliul de miniștri, care a ținut până spre dimineața nu s'a putut ajunge la un acord. O parte dintre miniștri au cerut respingerea ultimatului. Alții au opinat pentru acceptarea unora din cererile puse de Austro-Ungaria.

Petersburg 24 Iulie n. Semiofi-claul guvernului rus publică următoarea știre de o extremă însemnătate:

„Guvernul imperial căruia i-au cauzat mari griji desfășurarea repentină a ultimelor evenimente, urmărește cu mare atențiune conflictul dintre Austro-Ungaria și Serbia; el nu va rămâne indiferent față de ultimatul trimis Serbiei și față de fazele, ce vor urma în desfășurarea acestui conflict.”

Berlin 25 Iulie. Impăratul Wilhelm și-a întrerupt călătoria în apele nordice și s'a reîntors aici.

Petersburg 25 Iulie. Aici s'a ținut un consiliu de miniștri. Se crede că Rusia va cere ca termenul ultimatului să fie prelungit.

Belgrad, 25 Iulie. Spiritele sunt extrem de agitate. Trupele au primit ordin să se retragă în interiorul țării, luându-se ca sigur invasiunea trupelor austro-ungare. Skupștina, deși disolvată se va întruni probabil mâne.

Viena, 25 Iulie. Aici au avut loc entuziaste manifestări pentru războiu.

Proprietar : Tip. A. Mureșianu : Branice & Comp. Redactor responsabil: Ioan Brotea.

Ambulatoriu Dr. Albu specialist, în boale de femei, faceri și Cystoskopice, boale de begić. Consult. Str. Porții Nr. 14 dela: 11-12 ore a. m. și 3-5 p. m. — Telefon 595. — (6-50)

Vrei să câștigi?...

Atunci deschide porțița norocului comandând fără amănare cel puțin unul sau două din lozurile ce oferim mai jos.

Cor. 500.000

este câștigul al doilea al lozurilor cu premii convertite dela Banca ipotecară ungară, care va ieși la sorți la tragerea din

25 August a. c. și

UN MILION

va fi câștigul principal și tot odată și cel mai mare din lume, care se va sorți la tragerea din

27 Decembrie a. c.

iar 400.000, 75.000, 25.000 etc la tragerile din 5 și 25 Oct.

Tot lozul câștigă necondiționat, așadară nici un risc, nici o pierdere la mijloc!

6 trageri la an:

25 Febr., 25 April, 25 Iunie, 25 August, 25 Oct. și 25 Dec.

Nime să nu întârzie a-și cumpăra cel puțin unul-două din lozurile acestea înainte de proxima tragere. Pentru a înlesni fiecui cumpărarea acestor lozuri, le vindem de prezent pe prețul redus de: **26 rate lunare a 6.40 cor.** per bucata.

Dar vindem și două lozuri împărechiate, adică unul dela Banca ipotecară ungară cu 6 trageri la an și unul dela Prima casă de păstrare pestană din patrie cu 3 trageri la an, adică împreună cu 2 trageri la an, pe **40 de rate lunare a 10 cor.**

CÂȘTIGURILE PRINCIPALE:

Cor. 1.000.000, 500.000, 400.000, 300.000, 3 a 200.000, 2 a 100.000, 2 a 75.000, 50.000, 30.000, 3 a 25.000, 6 a 10.000 etc.

După solvirea ratei prime imediat i se trimite cumpărătorului lista de rate legală, care conține condițiile în care se introduc numerii lozurilor cumpărate. Pe baza acesteia cumpărătorul participă la joc, privindu-l eventualele câștiguri exclusiv pe el chiar și înainte de a fi achitat toate ratele lunare, adică prețul lozurilor.

Cine ne asigunează primele 3 rate de odată, acelaia îi evitam excepțional rata a 4-a gratuit. Explicațiuni amănunțite i se trimit la cerere oriului franco. Notăm în fine, că **130 milioane** face suma totală ce se distribuie ca câștiguri până la sfârșitul jocului.

Tot omul să-și încerce norocul! Cumpărați lozurile împărechiate! Mai stați la îndoială, că lozurile ce oferim n-ar prezenta cele mai extraordinare șanse de câștig împreună fiind cu cel mai bun sistem de păstrare? **Banii nu se pierd** după 6 trageri ca la loteria de clase, ci unul și același loz în caz de noroc se poate trage și de mai multe ori cu câștig, deci lozurile acestea nu-și pierd valoarea. Ele sunt garantate și din partea statului, sub a cărui control se întâmplă și tragerile, publice fiind.

Rugăm respectuos P. T. cetitori a adresa comanda la adresa:

Ustredna Banca Ucastinny Spolok,
Budapest, József-körút 31/a.

Specialitate de apă minerală.

Isvorul MATILD din Bodok

este cel mai apreciat reprezentant al apelor minerale alcalice.

Apă minerală de primul rang

care amestecată cu vin este superioară celorlalte ape minerale.

Bentura de predilecție a cercurilor celor mai înalte sociale

care în urma conținutului și îngrijirii conștiențioase și curate a isvorului, se preferă din partea medicilor apei minerale mondial renumite Gieshübler.

Cel mai bun semn

contra falsificărilor a apei minerale MATILD este limpezeala absolută până la cea din urmă picătură.

Depozit principal a apei MATILD în Brașov la firma E. O. & L. THEIL, Strada gării Nr. 25. Telefon 364 se capătă în cele mai multe prăvălii cu ape minerale și în restaurantele mai de frunte.

Cu toată stima

Administrația isvorului, Iosef György,
Sepsibodok (Ardeal).

9-200.

Philipp Haas & Fii

— BRAȘOV, Strada Porții Nr. 60 —

recomandă depositul bogat asortat cu:

Covoare, Stofe de mobile, Coperte, Perdele, Plapome, Acoperământ de trăsuri, Rogojini, etc. etc.

Cu prețuri de fabrică.

BUDAPSET. 63 Filiale. VIENA.

Cele mai frumoase și practice

CADOURI

pentru logodnă, nunți și zile onomastice se găsește la Nr. 1.

Victor Puri

BRAȘOV, Strada Costița de jos Nr. 2.

Magazin de sticlărie, Porcelanuri și articole de menaj.

HIXIL!

Mijlocul cel mai modern pentru spălat,

cu care se pot spăla rufe ca zăpada.

Pe lângă aceasta perfect de bun care nu aduce nici o stricăciune la rufărie.

Reprezentant pentru BRAȘOV: **Andreas Brener.**
11-24 Telofou 113. Strada Orfanilor Nr. 31.

Avis.

Pentru aparator (scut) pneumatic pentru automobile, motoare și velocipede, Sanie cu mecanism de a o mână cu piciorul. Mecanism de apărare pentru căi ferate și tramvai pentru ori ce fel de accidente.

Mașină de bucătărie care cu același combustibil se și iluminează aducând o economie de 50%. Am patente.

Caut un tovarăș cărui să le vând, sau să le predau cu licență. Informații mai de aproape se pot lua dela

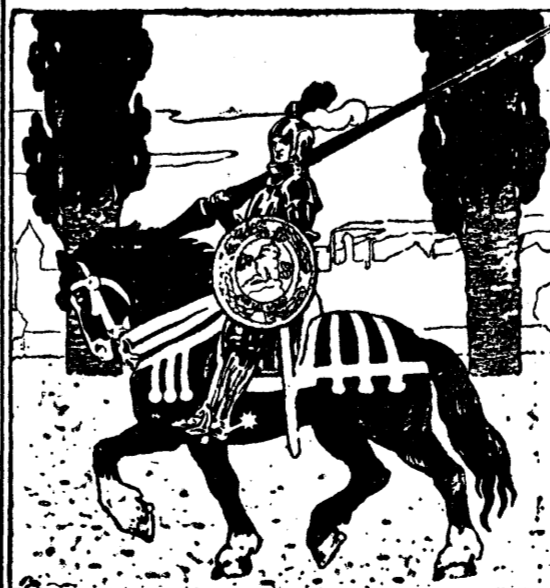
M. Schromm, mehanic,
Brașovul-vechi Strada Lungă Nr. 27.

Avis.

La „Banca Generală de Asigurare” societate pe acții în Sibiu se primesc mai mulți practicanți pentru biroul din Sibiu. Tinerii cu praxă de birou și cu scrisoare frumoasă, posedând limbile română, maghiară și germană sunt preferați.

Ofertele de serviciu însoțite de documentele originale sau în copie și indicând referințele se primesc până la 31 Iulie n. a. c. la direcțiunea din Sibiu a „Băncii Generale” (edificiul „Albina”).

Berăria nouă de Steinbruch în cepe calea triumfală



Berăria Capitalei G. A. Steinbruch.

De vânzare

Casele din Str. Valea Morilor a) Nr. 3 (în Piața Prundului), sunt de vânzare din mână liberă.

Doritorii de a le cumpăra să se adreseze la: **Traian Purcărea, tipografia Ciureu & Comp. Str. Hirscher Nr. 11.**

J. L. & A. HESSAIMER

casă fondată 1843

BRAȘOV

„La leul alb”.

Mare deposit en gros și en detail de coloniale, vâpseli și bumbăcării, bonboane fine de tot felul, ciocolate diferite și cacao, sardele indigene și franțuzești.

Instalațiune proprie pentru prăjitul cafelei, precum și vânzare pentru cafea turcească.

Zilnic în deposit cafele proaspăt prăjite.

Cețiți și răspândiți „Gazeta Transilvaniei”.

De vânzare.

Casa Cacova de sus Nr. 13 (fost Malul ciurcului), aproape de fabrica „Kenyeros” ss vinde din mână liberă. Sunt mai multe odăi, mai multe pivnițe, șopron, grajd, curte mare, două grădini în față și în dos.

Informațiuni la proprietar.

1-3 M. RUSSU.

Anunț de licitație.

În 10 și 11 August st. n. 1914 Sevor vinde cu licitație obiectele ce sau amanetat din 18 Mai 1913 până inclusive în 8 Iulie 1913 și anume: sub numărul 7581-1913 până inclusive cu Nr. 10295-1913 al căror termen a expirat și nu s'au rescumpărat.

Licitația va avea loc în locul Casei de zăloge, dela 8 oară până la 11 oare a. m. și în caz de lipă dela 2 până la 4 oare p. m.

Obiectele cari se vor vinde sunt: **Gluvaericeale, clasornice de aur și argint și alte scur' dearamă, cloale, cositor, flanele, haine bărbătești și femeiești cisme, ghețe și altele.**

Vânzarea se face în bani gaeș Răscumpărarea sau înorăi p. a. tetelor se poate face numai nmanco o zi înainte de licitație.

În ziua vânzării cu licitație nu se permite nici într'un chip a prelungieamanetarea.

Brașov, 15 Iulie 1914.

Casă de amanetare orașenească.

Publicațiune.

Pentru zidirea unui edificiu nou pe seama școlii comerciale gr. or. române din Brașov, Șirul Bisericii Nr. 5, subsemnata Eforia școlară publică din nou licitațiune minuendă cu oferte închise.

Terminal pentru prezentarea ofertelor este ziua de **16/29 Iulie 1914, 5 oare p. m.**

Să vor lua în considerare numai astfel de oferte, la cari vor fi alăturat un deviz cu prețurile de taiate pe mărimi și per bucată, introduse în coroane și fileri în formularele de deviz, cari se pot lua din cancelaria Eforiei școlare. Reducerea acordată se exprimă în procente.

La ofert se va alătura vadiul de Cor. 15.000 în efecte publice, în libele de depunere nevincolate, sau în bani gata.

Ofertele vor fi timbrate și vor conține declarațiunea, că oferta cunoscute condițiunile de contract, precum și caietul de sarcini în toate amănunțele lor și să supune necondiționat acelora.

Planurile, caietul de sarcini și condițiunile de contract se pot vedea în cancelaria Eforiei școlare, în zilele de lucru dela 9-12 și dela 3-5 ore.

Formularele de deviz cu măsurile date și cu prețurile corăpunzătoare ca bază, se pot lua din cancelaria Eforiei școlare, pe lângă prețul de 10 coroane bucata.

Eforia școlară își rezervă dreptul a hotări liber asupra ofertelor, fără considerare la suma devizului.

Brașov, din ședința Eforiei școlare, ținută la 2/15 Iulie 1914. Eforia școlarelor centrale gr. or. române din Brașov.

Dr. Vasile Saftu mp. prezident.
Romulus Dogariu, mp. secretar.

Anunțuri

primește Administrațiunea **Gazetei Transilvaniei** cu prețurile cele mai **MODERATE**